

**OSVRT NA MEĐUNARODNU
KONFERENCIJU MITOVI
O TURIZMU (ZADAR, HRVATSKA
9.-12. SVIBNJA 2013.)**

Međunarodnu konferenciju „Mitovi o turizmu“ zajednički su organizirali Odjel za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Katedra za turizam Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma Republike Hrvatske. Na tragu simpozija koji se još davne 1977. godine bavio dehumanizirajućim učincima turizma, konferencija “Mitovi o turizmu” bila je posvećena propitivanju mitova u turizmu, “istina” koje se uzimaju zdravo za gotovo, a njihovo nekritično prihvaćanje ima štetne učinke i na znanost o turizmu i na obrazovanje za turizam. Osim što je nastojala propitivati i razobličiti mitove koji su općeprihvaćeni u multidisciplinarnom području turizma, konferencija je poslužila i kao fo-

**REPORT ON THE
INTERNATIONAL CONFERENCE
MYTHS OF TOURISM
(ZADAR, CROATIA 9-12 MAY, 2013)**

International conference Myths of Tourism was jointly organised by University of Zadar’s Department of Tourism and Communication Studies and the Department of Tourism of the Faculty of Economics and Business of the University of Zagreb. It took place under the patronage of the Ministry of Tourism of the Republic of Croatia. Building on the heritage of a Zadar symposium held in 1977 which tackled the topic of the dehumanizing effects of tourism as early as thirty years ago, the organizers and participants of the Myths of Tourism conference undertook to question myths, to break away from unquestioned “truths” which undermine both the quality of tourism research and tourism education. Besides endeavouring to ques-

Picture 1 / Slika 1: Key note speakers on the conference (from left to right Professor Boris Vukonić, Professor emeritus Erik Cohen, Professor emeritus Graham M.S. Dann, Professor Chris Cooper) / Pozvani predavači na konferenciji (slijeva na desno: prof.dr.sc. Boris Vukonić, prof. emeritus Erik Cohen, prof. emeritus Graham M.S. Dann, prof.dr.sc. Chris Cooper)

rum za razmjenjivanja mišljenja i saznanja između znanstvenika, stručnjaka iz prakse i studenata turizma. Na konferenciji je prezentirano ukupno 40 radova.

Konferencija je svečano započela 9. svibnja 2013. godine koktelom dobrodošlice u crkvi Svetoga Donata u Zadru, a sljedećeg je dana službeno otvorena poticajnim pozdravnim obraćanjem prof. dr. sc. Nevenke Čavlek u ime Organizacijskog odbora. Uslijedila su pozvana predavanja vodećih stručnjaka iz područja turizma. Bob Mc Kercher sa School of Hotel and Tourism Management hongkonškog sveučilišta, govorio je o izvorima i ulogama mitova u znanosti o turizmu, William Gartner sa sveučilišta Minnesota o neprecizno mjenjenim gospodarskim učincima turizma, a Julio Aramberri, Faculty of Languages and Cultural Studies sa sveučilišta Hoa Sen u Vijetnamu o temeljnim mitovima u istraživanjima o turizmu.

Poslijepodnevni se program nastavio tri- ma paralelnim sesijama. Prva je bila posvećena mitovima koji potiču turiste na putovanja, a obuhvatila je Erik Cohenovu (profesor emeritus, Department of Sociology and Anthropology, Hebrew University of Jerusalem) komparativnu analizu doživljaja turističkih mitova i odredišta u društveno-povijesnim sredinama koje se razlikuju po stupnju modernosti i kulturnom naslijeđu, raspravu Charlesa Arcodie i Margaride Abreu Novais o kreiranju mitova o odredištima sa svrhom privlačenja turista, studiju Yoela Mansfelda i suradnika o stvarnoj ulozi rizika u odabiru odredišta u vjerskom turizmu i istraživanje Vinka Bakije na temu mitske gostoljubivosti turističkih radnika u gradu Zadru.

Izlaganja u drugoj sesiji bavila su se mitovima kojima se turistički djelatnici služe prilikom promidžbe i brendiranja odredišta. Istraživanje koje su proveli Grainger i suradnici dalo je naslutiti kako različite osobnosti odredišta utječu na percepciju i evaluaciju, dok su Avraham i Zhang analizirali uporabu lokalnih priča i mitova o Texasu, odnosno postkolonijalnoj Kini, u svrhu turističke

tion and debunk myths which are generally accepted in the multidisciplinary area of tourism, the conference provided a forum for the exchange of opinions and knowledge between tourism scholars, researchers, practitioners and students. The conference provided a point of exchange for authors of more than forty papers.

The event started with a welcome cocktail on 9 May 2013 at the historical site of Zadar St. Donat's Church. On the following morning, speaking before the Organizational Committee, Professor Nevenka Čavlek officially opened the conference with an inspiring welcome address. The conference set out to investigate myths in tourism with keynote speakers' intriguing insights. Professor Bob Mc Kercher of the Hong Kong Polytechnic University's School of Hotel and Tourism Management spoke about the origins and roles of myths in the tourism academia, whereas Professor William C. Gartner from the University of Minnesota presented an analysis of tourism's economic impact. Finally, Julio Aramberri of Faculty of Languages and Cultural Studies from the Hoa Sen University (Vietnam) discussed the founding myths in tourism research.

The afternoon programme continued with three parallel sessions. The 1st Parallel Session was devoted to myths as travel motivators. It comprised Erik Cohen's comparative examination of tourist myths and destinations in socio-historical contexts which differ with respect to their level of modernity and cultural heritage. Charles Arcodia and Margarida Abreu Novais discussed how destination myths are created to attract visitors, while Mansfeld et al. explored the perception of risk among religious tourists. Bakija's paper aimed to deconstruct the myth of Croatian and Dalmatian hospitality in tourism in the case of Zadar region.

Papers in the 2nd session focused on myths used by tourism workers in order to promote and brand tourism destinations. Research results presented by Grainger et al. led

promidžbe. Mili Razović izložio je rezultate svog istraživanja o djelovanju nacionalne turističke organizacije i ukazao na predimenzioniranu aktivnost na planu promidžbe uz nedostatnu aktivnost u području marketinga i brandinga.

Predavače u trećoj sesiji povezivalo je nastojanje da se razobličavanjem vjerovanja i mitova omogući ispravno tumačenje rezultata istraživanja u turizmu. Rad Richarda Perdua pozvao je na raspravu o implikacijama trendova u izdavaštvu i učinku čimbenika utjecaja na istraživanja u turizmu. Baveći se mitovima o ulozi turoperatora, Nevenka Čavlek postavila je nekoliko provokativnih, ali uvjerljivih hipoteza o njihovom stvarnom utjecaju i djelovanju. Žnidar i suradnici su čelili su mitove i epirijske dokaze o hrvatskom nautičkom turizmu, a Wheeler je pesimistično ustvrdio kako je u svijetu pohlepe nužno napustiti mit o održivom turizmu.

Tijekom četvrtje i posljednje sesije prvog dana konferencije svoje su radove na temu specifičnih oblika turizma izložili sudionici

us to believe that similarity breeds destination brand connection whereas Avraham and Zhang conducted analyses of the use of local narratives and myths for tourism promotion in Texas and postcolonial China, respectively. Razović presented the results of analysis of the role and activities of Croatian national tourist organisation and revealed how it is oversized in the promotion and limited in marketing and branding of tourist destinations.

Presenters in the 3rd Session jointly endeavoured to overcome the obstacles in interpreting tourism research results by debunking myths and critically evaluating beliefs. Richard Perdue presented the relevant data and invited the listeners to join in the debate on the effects of publishing trends and impact factors on tourism research. Dealing with myths about the role of tour operators in international tourism development, Čavlek raised several provocative, but convincing hypotheses about their real impact and practice. Žnidar et al. confronted the myths and empirical evidence on Croatian nautical

Picture 2 / Slika 2: Plenary session in facilities of the Department of Tourism and Communication Studies of the University of Zadar / Plenarna sesija u prostorima Odjela za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru

International Tourism and Hospitality Academy at Sea, studenti Sveučilišta u Ljubljani, Minhenskog sveučilišta primjenjenih znanosti, JAMK sveučilišta primjenjenih znanosti iz Finske i Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te studenti Odsjeka za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru. Njihov mladenački polet, kritičnost prema dogmama i otvorenost novim idejama svojevrсно su jamstvo da će se hrabro propitivanje ustaljenih vjerovanja nastaviti i iznjedruti nove, unaprijeđene spoznaje o turizmu.

Drugog dana konferencije pozvana su predavanja održali profesor emeritus norveškog Finnmark University College Graham Dann, profesor zagrebačkog sveučilišta Boris Vukonić i profesor Chris Cooper s Faculty of Business, Oxford Brookes University. Graham Dann pozabavio se značenjima riječi mit u rasponu od religije, fantazije i neistine do semiotičkog poimanja mitova u vremenu znakova. Boris Vukonić održao je predavanje pod nazivom Mitovi u turizmu i kako se nositi s njima, a Chris Cooper govorio je o iluzijama koje su prisutne u menadžmentu turističke destinacije. Program se nastavio u dvije paralelne sesije od kojih je prva bila posvećena komunikacijskim mitovima u turizmu. Temeljem rezultata svog istraživanja Kabalin Borenić i suradnice razobličile su nekoliko mitova o engleskom kao jeziku struke koji su prisutni među hrvatskim studentima turizma, a Huang je predstavila svoj pristup poučavanju kritičkog mišljenja. Vlado Sušac prikazao je rezultate konceptualnog mapiranja turističkih promotivnih poruka s ciljem utvrđivanja prevladavajućih mitova u turizmu. Druga je sesija bila posvećena mitskom održivom turizmu. Kranjčević se u svom izlaganju bavila stalnim sukobom između potrebe za razvojem turizma i očuvanjem prostora, a Smolčić Jurdana i suradnici predstavili su istraživanje o održivom upravljanju plažama s obzirom na provedbu programa Plava zastava i važnosti odnosa između privatnog i javnog sektora. Brkić-Vejmelka i Pejdo u pitanje su dovele

tourism, while Wheeler pessimistically stated that the myth of sustainability ought to be abandoned in a world driven by greed.

The 4th and last session of the first conference day was devoted to student papers on special interest tourism. Student teams came from universities participating in International Tourism and Hospitality at Sea (ITHAS): the University of Ljubljana, the Munich University of Applied Sciences, JAMK University of Applied Sciences from Finland, The University of Zadar, Department of Tourism and Communication Studies and the University of Zagreb, Faculty of Economics and Business. Their youthful verve, critical attitude to dogmas and openness to new ideas tend to offer guarantees that courageous challenging the established myths will continue and generate new enhanced insights into tourism.

The second day of the conference opened with keynote speeches by Professors Graham Dann from Finnmark University College in Norway, Boris Vukonić from the University of Zagreb and Chris Cooper from Faculty of Business, Oxford Brookes University. Graham Dann undertook a preliminary overview of the principal meanings of the term myth ranging from religion, fantasy/falsehood and semiotics in the time of the sign. Boris Vukonić gave a lecture entitled "Myth in Tourism and How to Deal with It?" and Chris Cooper spoke about illusions which pervade destination management. The programme continued through two parallel sessions. The first was devoted to communication myths in tourism. Based on own research Kabalin Borenić et al. critically exposed several myths about English as a language for specific purposes which are present among Croatian tourism students while Huang presented her approach to teaching critical thinking. Sušac presented the results of conceptual mapping in tourism advertising, successfully identifying the prevailing myths of tourism. Presenters in the second session dealt with the mythical sustainable tourism. Kranjčević addressed the undying

tvrdnju da je turizam jedina budućnost za zadarske otoke, a Matečić se bavila mogućnostima očuvanja nematerijalnih aspekata kulturnog identiteta.

Prva od dvije posljednje sesije bila je posvećena percepciji doprinosa turizma gospodarstvu. I opet nije nedostajalo kritičkih razmatranja općeprihvaćenih vjerovanja. Aramberri i Mihalić kritički su ispitali glavne turističke baze podataka. Kožić i suradnici bavili su se stvarnim i mitskim doprinosima turizma društveno-gospodarskom razvoju, a Bartoluci i suradnici utvrđivanjem stvarnih gospodarskih učinaka turizma u Hrvatskoj. Tomljenović i suradnici pružili su uvid u do sada slabo istraženu materiju: stavove o turističkom razvoju među dionicima u turizmu iz javnog sektora. Mikulić i Petrić primarno su se bavile (ne)pomirljivim odnosom između razvojnih potreba i nastojanja da se očuva kulturna baština. Osma i posljednja sesija pružila je uvide u sraz između ideja i stvarnosti turističkih lokacija. Krce Miočić bavila se mitovima nautičkog turizma, a Vlahov i Ferjanić Hodak predstavili su rezultate istraživanja koje razotkriva iluzije o profitabilnosti i konkurentnosti malih i obiteljskih hotela. Wight je istražio nacionalne mitove koje retoričkim strategijama konstruiraju i perpetuiraju litvanski etnografski muzeji. Konačno, De Carlo i suradnici otkrili su kako postoji rastuća potreba da se ispitaju stvarna iskustva i doživljaji kineskih turista u Milanu.

Službeni dio konferencije završio je na najbolji mogući način: debatom između Erika Cohena i Toma Selwyna na temu Mitovi u turizmu: izvorišta, primjena i otpor. Debata, koju je moderirao Graham Dann, potaknula je živu diskusiju među brojnim sudionicima konferencije.

Predvođeni vrhunskim organizacijskim sposobnostima, predanošću i entuzijazmom docentice dr. sc. Božene Krce Miočić, domaćin konferencije, Odjel za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, na najvišoj je profesionalnoj razini ispunio svo-

conflict between the need for development and preservation of spatial values. Smolčić Jurdana et al. presented their research on the sustainable management of beaches with a focus on the effects of the Blue Flag programme and the importance of public-private partnerships. Brkić-Vejmelka and Pejdo questioned the statement that tourism is the sole future for the Zadar islands and Matečić examined the chances of preserving the intangible aspects of cultural identity.

The first of the two last sessions was dedicated to the perception of tourism's contribution to economy. Again, critical deliberation of the widely accepted concepts was not in short supply. Aramberri and Mihalić critically scrutinised the principal tourism data bases. Kožić et al. dealt with the true and mythic contributions of tourism to the socio-economic development while Bartoluci et al. tried to establish the realistic economic effects of tourism in Croatia. Tomljenović and co-authors offered an insight into a scarcely researched topic: attitudes on tourism development among the public sector stakeholders in tourism. Mikulić and Petrić primarily tackled the (un)reconcilable relationship between developmental needs and the efforts to preserve the cultural heritage.

The last session offered views on the gap between the ideas and realities of tourism destinations. Krce Miočić addressed the myths in nautical tourism, while Vlahov and Ferjanić Hodak presented the results of the research demystifying the illusions of the profitability and competitiveness of small and family hotels. Wight examined the national myths constructed and perpetuated by rhetorical strategies in the Lithuanian ethnographic museum. Finally, De Carlo et al. revealed the growing need to investigate the true experiences of Chinese tourists in Milan.

The official part of the conference was concluded in the best possible way: a debate by Erik Cohen and Tom Selwyn on Tourism Myths: Sources, Deployment and Resistance. The debate, moderated by Graham

ju zadaću, a svi sudionici konferencije bili su impresionirani ljubaznošću i susretljivošću cijelog tima.

Dann, inspired a lively discussion among the numerous conference participants.

The conference hosts, lead by superb organisational competences, dedication and enthusiasm of Assistant Professor Božena Krce Miočić from the Department of Tourism and Communication Studies, University of Zadar, fulfilled their role at the highest professional level having impressed all conference participants by the warm hospitality and efficiency of the entire team.